

ÇANAKKALE SAVAŞLARI GELİBOLU TARİHİ ALANINDA YAPILAŞMANIN VE YAPILARIN KULLANIMININ DENETİMİ İLE KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KOMİSYONUNUN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunla belirlenen Tarihi Alanda, her türlü yapılaşma ile inşai ve fiziki müdahaleye yönelik proje ve uygulama ile yapıların kullanımının denetimi esaslarını ve Gelibolu Tarihi Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunun kuruluşu, çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 6546 sayılı Kanunun 3 üncü ve 8 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığı,
  - Başkan: Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanı,
  - Başkanlık: Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı,
  - Esaslı onarım: Tadilat ve tamirat sayılmayan ve 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca ruhsata tabi olan uygulamaları,
  - Gelibolu Koruma Komisyonu: Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Bakanlıkça kurulan Gelibolu Tarihi Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunu,
  - Kanun: 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunu,
  - Tadilat ve tamirat: 3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesi uyarınca ruhsata tabi olmayan, derz, iç ve dış sıva, boya, badana, oluk, dere, doğrama, döşeme ile mimari öge olarak ve sanat tarihi açısından özellik arz etmeyen tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması ve yörenin özelliğine göre Başkanlıkça belirtilecek taşıyıcı unsuru etkilemeyen müdahaleleri,
  - Tarihi Alan: 6546 sayılı Kanuna ekli harita ve koordinat listesinde sınırları belirtilen ve bu Kanunla Başkanlığa tahsis edilen Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanını,
  - Tarihi Alan planları: Kanun hükümlerine göre hazırlanan, Tarihi Alanın korunması, geliştirilmesi, yönetimi, tanıtılması, koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi, bölgenin sağlıklılaştırılması, yenilenmesi, açık alan sistemi yaya dolaşımı, taşıt ulaşımı ve altyapı tesislerinin tasarım esasları ile bölge halkının sosyal ve ekonomik yapısının iyileştirilmesi konularında hedefler, stratejiler ve kararları belirleyen ve Bakanlıkça onaylanan her tür ve ölçekteki planları,
  - Yapı: Karada ve suda, daimî veya geçici, yeraltı ve yerüstü inşaatları ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve hareketli tesisleri,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yapım ve Denetime İlişkin Esaslar

Genel esaslar

MADDE 4 –(1) Tarihi Alanda Başkanlığın yetkili olduğu kısımlarda, her türlü yapılaşmanın ve yapıların kullanımının denetimi Başkanlıkça yapılır.

(2) Eceabat ile köy yerleşik alanlarında yapılaşmanın ve yapıların denetimi 6546 sayılı Kanun ile ilgili mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri çerçevesinde ilgili idaresince yapılır.

(3) Tarihi alanda yer alan 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren ve korunması gerekli taşınmazlarda gerçekleştirilecek her türlü uygulama için hazırlanacak projeler Gelibolu Koruma Komisyonunun onayına sunulur. Tarihi Alanda, bu kapsamdaki uygulamalar Gelibolu Koruma Komisyonundan izin alınmadan yapılamaz.

(4) Başkanlık, Tarihi Alana ilişkin yürüttüğü çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyduğu takdirde, Tarihi Alandaki kendisine tahsisli olmayan köy yerleşim alanları ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde yer alan 2863 sayılı Kanun kapsamındaki kamuya ait taşınmazların bakım ve onarımını ilgili kamu kurum ve kuruluşu ile protokol yaparak gerçekleştirmeye yetkilidir.

(5) Tarihi Alanda, Eceabat ile köy yerleşik alanları sınırları dışında ferdi ve kooperatifleşme yoluyla yapı yapılamaz.

(6) Tarihi Alanda, tarihi alan planlarında öngörülenler dışında, yeni yapı ve tesis yapılamaz.

(7) Tarihi Alandaki tarım alanlarında yapı ve tesis kurma esasları, Tarihi Alan planları ile belirlenir. Bu esaslara uymayan hiçbir yapıya izin verilemez.

(8) Tarihi Alan planları yürürlüğe konulana kadar Tarihi Alanda yapılacak her türlü uygulama Bakanlığın, Bakanlığın yetki vermesi halinde Başkanlığın belirlediği geçiş dönemi yapılaşma koşullarına göre gerçekleştirilir.

Planların hazırlanması

MADDE 5 –(1) Tarihi Alana ilişkin her tür ve ölçekte planlar Başkanlıkça hazırlanır ya da hazırlatılır, bu planlar Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. Bu planların değiştirilmesi, revizyonu ve yenilenmesi işlemleri Başkanlıkça yürütülür ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girer. Tarihi Alan planları etaplar halinde yapılabilir.

(2) İdarelerce yapılan planların Başkanlıkça yapılacak ve Bakanlıkça onaylanacak olan üst ölçekli Tarihi Alan planlarına uygun olması zorunludur.

(3) İdarelerce yapılacak planlarda Başkanlığın uygun görüşünün alınması zorunludur.

Projelerin hazırlanması, onayı ve yapı ruhsatı

MADDE 6 – (1) Tarihi Alanda Başkanlığın yetkili olduğu kısımlarda, her türlü yapının, esaslı onarımı ile yeni yapıların inşası ve taşınmazlara ilişkin proje uygulamaları Tarihi Alan planlarına uygun olarak ve Başkanlığın aldığı kararlar doğrultusunda 6546 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülür.

(2) Tarihi Alanda Başkanlığın yetkili olduğu kısımlarda, projelerin hazırlanması, onayı ve yapı ruhsatı hakkında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır:

a) Başkanlıkça inşa edilecek yapılara ilişkin projeleri yapı yaklaşık maliyetleri, teknik şartnameleri ve diğer belgeleri, Başkanlık kendi bünyesinde hazırlayabileceği gibi, kamu kurum ve kuruluşlarına, akademik birimlere hazırlattırabilir veya hizmet satın almak suretiyle temin edebilir. Projeler, yapıma ilişkin yaklaşık maliyetler ve diğer belgeler Başkanlıkça onaylanır. Bu ihtiyacı herhangi bir öncelik sırası gözetmeden birinden, birkaçından veya hepsinden aynı anda temin edilebilir.

b) (a) bendinde belirtilenler dışındaki taşınmazlarda ruhsata tabi uygulamalara ilişkin projeler ilgili mevzuatına göre hazırlanarak ilgisince Başkanlığa sunulur ve sonuçlandırılır.

c) Bu fıkrafta belirtilen iş ve işlemler 6546 sayılı Kanun hükümlerine göre Başkanlıkça yürütülür.

Yapı denetimi

MADDE 7 –(1) Tarihi Alanda Başkanlığın yetkili olduğu kısımlarda, Başkanlık can ve mal güvenliğini teminen, Tarihi Alan planlarına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli onarım ve yapı yapılması için 6546 sayılı Kanun hükümlerine göre proje ve yapı denetimi sağlar.

(2) Mevcut yapılar da can ve mal güvenliğini teminen ilgili mevzuatı uyarınca Başkanlıkça denetlenebilir.

(3) Proje ve yapı denetim faaliyetlerini yürütecek birimlerin yapılanmasında ilgili tüm meslek gruplarından uzmanların görev alması esastır. Başkanlık, ihtiyaç duyulması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşları ile akademik birimlerden teknik destek alabilir veya hizmet satın almak suretiyle teknik eleman görevlendirerek yapı denetimini sağlar. Bu ihtiyacı herhangi bir öncelik sırası gözetmeden birinden, bir kaçından veya hepsinden aynı anda temin edilerek karşılanabilir.

(4) Yapı ruhsatı ve kullanma izni çerçevesinde denetim faaliyetlerini yürüten personel, görevlerinin gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan her türlü yapı kusurundan ve meydana gelen zararlardan dolayı ilgili mevzuat çerçevesinde sorumludurlar.

(5)Yapılara ilişkin iş ve işlemlerin denetim altında gerçekleştirilmesi; söz konusu iş ve işlemlerin Tarihi Alan planlarına, onaylı projelere, sözleşme ve şartnamelerine, fen, sağlık ve sanat kurallarına uygun olarak yapılması hususunda ilgili özel veya tüzel kişilerin yükümlülüklerini ve sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Fenni mesuliyete ilişkin ilgili Kanun maddeleri uyarınca işlem tesis edilir.

Yapıların kullanımının denetimi

MADDE 8 – (1) Tarihi Alanda Başkanlığın yetkili olduğu kısımlarda, onarımı yapılan mevcut yapıların ve yeni yapıların yapı ruhsatına uygun olarak tamamlanmasını müteakip kullanımına ilişkin işlemler 6546 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Mevzuata ve tarihi alan planına aykırı yapılar

MADDE 9 –(1) Tarihi Alanda bulunan ve aşağıda belirtilen yapı ve tesisler, ilgili mevzuat uyarınca Başkanlıkça tamamen veya kısmen yıkılır veya yıktırılır ayrıca gerekli yasal işlemler başlatılır:

- 6546 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış her türlü yapı ve tesisler.
- Köy yerleşim alanları dışındaki inşaat ruhsatı olmayan yapı ve tesisler.
- Yapı ve tesisin, inşaat yapım ruhsatı ve eklerine ve yapı esaslarına aykırı yapılmış bölümleri.
- Yapı ve tesislerde, kullanma izni verildikten sonra, yapı ve tesis esaslarına aykırı olarak yapılan değişiklikler ve ilave kısımlar.
- 2863 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış her türlü yapı ve tesisler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gelibolu Koruma Komisyonu

Kuruluşu ve çalışma ilkeleeri

MADDE 10 –(1) Gelibolu Koruma Komisyonu Bakanlık tarafından kurulur. Komisyon, köy yerleşim alanları ve belediye sınırları içinde kalan taşınmazlar da dahil olmak üzere Tarihi Alanın tamamından sorumludur. Doğal sitelerin yeniden değerlendirilmesi hususu hariç olmak üzere, Tarihi Alanda 2863 sayılı Kanun ve alt mevzuatı ile korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik olarak yapılacak, plan, proje, uygulama, tescil ve ilgili diğer iş ve işlemler için Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonuna verilen görev ve yetkiler Gelibolu Koruma Komisyonunca yürütülür. Tarihi alanda yer alan taşınmaz kültür varlıklarının tadilat ve tamirati Gelibolu Koruma Komisyonunun izni ile yürütülür.

(2) Tarihi Alan içindeki doğal sitelerin yeniden değerlendirilmesine ilişkin kararlar ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunca alınır.

(3) Gelibolu Koruma Komisyonu, mimar ve şehir planlama alanlarındaki uzmanlaşmış ikişer üye ile arkeoloji, sanat tarihi, çevre mühendisliği ve orman mühendisliği alanlarındaki uzmanlaşmış birer üyeden olmak üzere Bakanlıkça seçilen sekiz üyeden oluşturulur.

(4) Gelibolu Koruma Komisyonu başkanı ve başkan yardımcısı, Gelibolu Koruma Komisyonunca sekiz üyenin katılımıyla yapılacak toplantıda üyelerin salt çoğunluğunun oylarıyla seçilir. Bu üyelerin yarından fazlasının değişmesi halinde başkan ve başkan yardımcısı seçimi yenilenir. Başkanın yokluğunda, başkan yardımcısı, Gelibolu Koruma Komisyonuna başkanlık eder.

(5) Dördüncü fıkra uyarınca başkan ve başkan yardımcısının seçilemediği hallerde en az beş üyenin katılımı koşulu ile yapılan ilk toplantıda, katılanlar arasından geçici olarak başkan ve başkan yardımcısı seçilir. Sekiz üye ile yapılacak ilk toplantıda başkan ve başkan yardımcısının seçilmesi ile geçici olarak başkan ve başkan yardımcısının görevleri sona erer.

(6) Gelibolu Koruma Komisyonu üyelerinin görev süresi bir yıldır. Görev süresi sona erenler Bakanlıkça yeniden üye seçilebilir. Yeni üye seçilene kadar görev süresi dolan üyenin üyeliği devam eder.

(7) Herhangi bir nedenle bir yıl içinde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç toplam dört veya üst üste iki toplantıya katılmayan Gelibolu Koruma Komisyonu üyelerinin üyelikleri sona erer.

(8) Üyelikleri süresince Gelibolu Koruma Komisyonunun görev ve yetki alanlarına giren konularda Gelibolu Koruma Komisyonu üyeleri, doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve hiçbir menfaat sağlayamazlar. Aksine davrandığı tespit edilenlerin komisyon üyeliği Bakanlıkça sona erdirilir.

(9) Herhangi bir sebeple Gelibolu Koruma Komisyonu üyeliği sona eren üyenin yerine aynı şartları haiz yeni üye Bakanlıkça atanır.

(10) Komisyon üyelerine 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca yapılması gereken ödemeleri mensup oldukları kamu kurumu tarafından yapılır. Herhangi bir kamu kurumuna mensup olmayanlara 6245 sayılı Kanun uyarınca Bakanlıkça ödeme yapılır.

Toplanma ve karar yeter sayısı

MADDE 11 – (1) Gelibolu Koruma Komisyonu Başkanlığın çağrısı ile toplanır. Komisyonun gündemini Başkanlık belirler.

(2) Gelibolu Koruma Komisyonu, üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alır. Ancak karar yeter sayısı dörtten az olamaz. Kararlar, mevzuattaki dayanakları ile bilimsel gerekçeleri belirtilerek yazılır. Karara karşı olan üyelerin isimlerinin altına “karşı oy” ibaresi yazılır. Karşı oy gerekçesi başkanlıkta yer alan, konunun ilgili dosyasında muhafaza edilir.

(3) Başkanlık, gerektiğinde gündemdeki konular ile ilgisi bulunan kurum ve kuruluş temsilcilerini toplantıya çağırabilir. Çağrılan kurum temsilcilerinin görüşülen konular ile ilgili oy hakkı yoktur.

(4) Gelibolu Koruma Komisyonu kararları kesindir.

(5) 2863 sayılı Kanun ve alt mevzuatı ile Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne verilen görevler Tarihi Alanda Başkanlıkça yürütülür. Bu görevlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönerge ile belirlenir.

(6) Başkanlık kültür ve tabiat varlıklarının tespit işlemlerini 2863 sayılı Kanun ve ilgili alt mevzuatına uygun olarak uzmanları aracılığıyla yapar.

(7) Gelibolu Koruma Komisyonunun kararlarının dağıtımı Başkanlıkça yapılır.

(8) Tarihi Alanda gerçekleştirilen uygulamaların Gelibolu Koruma Komisyonu kararlarına uygun gerçekleştirilmesini Başkanlık denetler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer hükümler

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kùltür ve Turizm Bakanı yürütür.